

OBSAH

Předmluva	9
<i>Kapitola I.</i>	
Přehled	11
A. Úvod	11
B. Povaha rentgenových paprsků	14
C. Základní vlastnosti rentgenových paprsků	15
<i>Kapitola II.</i>	
Buzení rentgenových paprsků	20
A. Spojité spektrum	22
B. Charakteristické spektrum	28
<i>Kapitola III.</i>	
Zeslabení rentgenových paprsků při průchodu látkou	34
A. Absorpce	34
B. Rozptyl	40
C. Zeslabení rentgenových paprsků	44
D. Pracovní vlnová délka	56
E. Filtrace rentgenových paprsků	57
F. Polovrstva	58
G. Jednotka rentgen (r)	60
H. Kontrast intenzity rentgenových paprsků	62
I. Relief intenzity rentgenových paprsků	64
<i>Kapitola IV.</i>	
Zdroj rentgenových paprsků a usměrňovače napětí	66
A. Rentgenka	66
1. Ohnisko rentgenky	72
2. Zatížení rentgenky	75
3. Chlazení anody	78
4. Ochrana rentgenky	81
5. Druhy rentgenek	85
a) Dvoupólové rentgenky	86
b) Jednopolové rentgenky	90
c) Rentgenka s malým průřezem	95
d) Jednopolové rentgenky na prozařování značně tlustých kovových předmětů	95
B. Usměrňovače napětí	96
<i>Kapitola V.</i>	
Rentgenové přístroje	101
A. Transformátor vysokého napětí	101
B. Topný transformátor	105

C. Kondensátory	105
D. Kabel	106
E. Ovladač rentgenového přístroje	106
F. Různá zapojení rentgenových přístrojů	108
G. Komorové přístroje	121
H. Betatron	125
I. Pojistná zařízení rentgenových přístrojů	128
J. Srovnání různých zapojení	129
K. Obsluha přístroje	131
L. Poruchy rentgenových přístrojů	132

Kapitola VI.

Registrace rentgenového obrazu	134
A. Fotografický způsob	134
1. Latentní obraz	134
2. Viditelný obraz	135
3. Optická hustota	136
4. Ozařovací hodnota	137
5. Charakteristická křivka	137
6. Fotografická citlivost	138
7. Gradace fotografického materiálu	139
8. Kontrast	139
9. Rentgenový obraz na fotografickém materiálu	140
10. Fluorescenční zesilovací folie	142
11. Kovové zesilovací folie	147
12. Rentgenové filmy	150
13. Temná komora	154
14. Vyvolávání	158
a) Příprava vývojky	161
b) Regenerace vývojky	168
c) Způsoby vyvolávání	169
15. Přerušovací lázeň	171
16. Ustalování	171
17. Praní negativů	175
18. Sušení rentgenových filmů	176
19. Zlepšení rentgenového snímku	177
20. Vady na filmech	179
B. Visuální způsob (rentgenoskopie)	185
1. Prozařovací štíty	185
2. Zvětšené obrazy	189
3. Prozařovací zařízení	190
4. Zesilovač štítového obrazu	194
5. Štítová fotografie	195
6. Sdružené zkoušky	196
C. Ionizační způsob	197
1. Ionizační komora	198
2. Geiger-Müllerův počítač	202

Kapitola VII.

Činitelé, kteří mají vliv na jakost rentgenového obrazu	208
A. Průchod rentgenových paprsků látkami (geometrické podmínky)	208
B. Nebodový zdroj rentgenových paprsků	212
C. Tvrdost rentgenových paprsků	217
D. Rozptýlené záření	220
E. Rentgenové filmy a folie	224
1. Vnitřní neostrost	224
2. Optimální vzdálenost	227
3. Přímé zvětšení obrazu	229
4. Subjektivní posuzování obrazu	231
5. Použití fluorescenčních zesilovacích folií	232

Kapitola VIII.

Rentgenografická technika	233
A. Citlivost metody	233
1. Měry	234
2. Zjišťování trhlin	245
B. Expozice	246
1. Ozařovací hodnota	246
2. Vysoké napětí	247
3. Exponiční diagramy	247
C. Určení polohy vady v předmětu	258
1. Stereoskopie	262
2. Tomografie (hloubkové snímkování vrstev předmětu)	264
D. Určení tloušťky předmětu	267
1. Fotografický způsob	268
2. Ionišacní způsob	268

Kapitola IX.

Rentgenografická praxe	270
A. Označování předmětu	270
B. Umístění předmětu	270
C. Označování snímků	271
D. Umístění filmu	271
E. Kasety	272
F. Ochrana neprozařovaných částí předmětu	275
G. Vyrovnání tloušťky předmětu	275
H. Hranice prozařování materiálů	278
I. Prohlížení snímků	279

Kapitola X.

Rentgenové zkoušky různých předmětů	281
A. Spoje	281
1. Svary	281

a) Tupé spoje	282
b) Rohové spoje	305
c) Spoje tvaru T	304
d) Křížové spoje	306
e) Přeplátované spoje	306
f) Bodové spoje	307
2. Nýtované spoje	308
B. Odlitky	309
1. Slitiny lehkých kovů	312
2. Ocel	315
3. Těžké kovy	317
C. Výkovky a výlisky	317
D. Zhospodárnění rentgenových zkoušek	318

Kapitola XI.

Použití paprsků gama	526
A. Radioaktivita	526
1. Zákony radioaktivních přeměn	528
2. Přírozená radioaktivita	550
3. Umělé radioisotopy	554
4. Jednotky radioaktivity	557
B. Technické preparáty	559
C. Vlastnosti paprsků gama při průchodu látkou	545
D. Snímkování paprsky gama	548
1. Stanovení snímkovacích podmínek	550
2. Citlivost metody	553
3. Vyhodnocování snímků gama	556
E. Geiger-Müllerův počítač	558

Kapitola XII.

Ochrana	560
A. Nebezpečí ionisujícího záření	560
1. Přípustná (toleranční) intenzita	561
2. Ochranná opatření	562
3. Zdravotní péče	574
B. Ochrana před vysokým napětím	575

Kapitola XIII.

Dodatky	576
A. Pracoviště	576
B. Měření vysokého napětí	579
C. Lučebniny používané ke zpracování rentgenových filmů	583
D. Logaritmická stupnice	583
E. Mendělejevova periodická soustava prvků	589
F. Mezinárodní označení vad	589
Literatura	591
Rejstřík	595